

A TANTÁRGY ADATLAPJA

LLM6064 Kortárs irodalomelméleti irányzatok (magyar nyelven)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (MAGYAR ÖNÁLLÓ SZAK)
1.7. Képzési forma	Nappali képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Kortárs irodalomelméleti irányzatok (magyar nyelven)			A tantárgy kódja	LLM6064
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Serestély Zalán egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Serestély Zalán egyetemi adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	6	2.6. Értékelés módja	K
2.7. Tantárgy típusa	Választható				

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					48
3.8. A félév összóraszám					96
3.9. Kreditszám					4

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	–
4.2. Kompetenciabeli	–

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, vetítő, laptop
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	szemináriumterem, vetítő, laptop

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C1 Az anyanyelvű irodalom változási formáinak magyarázata (korszakok, irányzatok, műfajok stb.) és az irodalmi jelenségek történeti és kulturális kontextusban való értelmezése. A kulcsfogalmak magyarázata az irodalom megértésében, valamint folklórszövegek értelmezése. - C2 Különböző szövegek és kontextusok összefüggései, szövegelemzési technikák alkalmazása. Egy irodalmi szöveg különböző értelmezési szempontok szerinti megközelítése, valamint a néprajz és a kulturális antropológia fogalmainak és módszereinek használata a népi kultúra jelenségeinek kutatásában. - C3 A magyar kultúra és a magyar népi kultúra irodalmi jelenségeinek különböző kontextusokban való értelmezése és kritikai értékelése. - C4 Szakmai vélemény kialakítása egy szakmai projekt keretében az irodalmi jelenségeket illetően, a kritikai és irodalomtörténeti szövegekben megjelenő nézőpontokból kiindulva, valamint a szakirodalom alapján a népköltészeti szövegeket illetően is.
Transzverzális kompetenciák	CT1 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	A hallgató ismeri a kortárs irodalomelméleti gondolkodás meghatározó problémafölvetéseit, valamint azokat az elméleti szövegeket és fogalomrendszereket, amelyek kiemelt jelentőségűek a kortárs irodalomelméleti tájékozódás szempontjából. A hallgatónak globális rálátása van a 20. század második felétől a jelentősebb irodalomelméleti áramlatokra, illetve ezek egymáshoz való viszonyára.
Képességek	A hallgató képes alkalmazni a kortárs irodalomelméleti diskurzus fogalomrendszerét, teoretikus megfontolásait, továbbá képes reflexív módon váltogatni az irodalomelméleti kódokat. A hallgató képes történeti perspektívában is pozicionálni az utóbbi hat-hét évtized jelentősebb irodalomelméleti iskoláit.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, önálló kérdéseket megfogalmazni, önálló vitaindítót tartani, felelősséget vállalni az irodalmi művek kapcsán folytatott vita keretében megfogalmazott érveiért.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az irodalomelmélet elsődleges célja tájékozódást nyújtani a mai irodalomelméleti irányzatok között, az irodalommal foglalkozás reflektált gyakorlatának megalapozása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A fent megjelölt célnak megfelelően további célkitűzéseink: gyakoroltatni az elméleti szövegek olvasását és értelmezését, az irodalomelmélet és az irodalomtudomány más ágai (pl. irodalomtörténet) közötti elszakíthatatlan kapcsolatok megmutatása, valamint annak tudatosítása, hogy az irodalommal foglalkozás mindig valamilyen elméleti beállítódást feltételez

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés	Beszélgetés, interaktív eljárások	
2. Műfordítás és posztkoloniális kritika	Idem	
3. Aktuális-e a posztkoloniális kritika?	Idem	
4. Új szöszerintiség	Idem	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

5. Feminizmus a tudomány és a technika horizontján	Idem	
6. Feminista narratológia	Idem	
7. Kortárs humanizmus-kritikák	Idem	
8. Átjárások: természet és kultúra, élő és halott, szerves és szervetlen	Idem	
9. Utópikus test, megdicsőült test	Idem	
10. Az idegen nyelve	Idem	
11. Túl a jelentésen: a nyelv és a nem-emberi	Idem	
12. Összegzés	Idem	

Bibliográfia

2. Mahasweta Sengupta: *A fordítás mint manipuláció: A képek hatalma, a hatalom képei*. In: Kálmán C. György, N. Kovács Tímea, Orbán Jolán (szerk.): *A fordítás mint kulturális praxis*. Jelenkor, Pécs, 2004, 219–239.
3. N. Kovács Tímea: A primitív: a megtalált és a kitalált idegen (szimbolikus és politikai gyarmatosítás). *Lettre*, 2008. Tél. (http://www.epa.hu/00000/00012/00055/n_kovacs.htm)
- Bókay Antal: Sztereotípiák, diszkrimináció és a Másik identitása (Az Egri csillagok orientalizmusa). *Lettre*, 2008. Tél. (<http://www.c3.hu/scripta/lettre/lettre71/bokay.htm>)
4. Hans Ulrich Gumbrecht: Új szószertintiség. Halkan búcsúzik a nagytrófi irodalomelmélet. *Prae*, 2013/1, 11-15.
Hans Ulrich Gumbrecht: Ritmus és értelem. *Prae*, 2013/1, 16-42.
Hans Ulrich Gumbrecht: Kockázatot vállalni („tudományossá” válás helyett) – Válasz Kevin Plattnak. *Prae*, 2013/2, 4-8.
Hans Ulrich Gumbrecht: Hangulatokat olvasni. Hogyan gondolhatjuk el az irodalom valóságát napjainkban? *Prae*, 2013/2, 9-25.
Hans Ulrich Gumbrecht: Aki lenni akarok (de nem tudok). *Prae*, 2013/2, 26-35.
(<https://www.prae.hu/journal/106-hans-ulrich-gumbrecht-1/>)
(<https://www.prae.hu/journal/107-hans-ulrich-gumbrecht-2/>)
5. Donna J. Haraway: Kiborg kiáltvány: tudomány, technika és szocialista feminizmus az 1980-as években. *Replika*, 2005/51-52. (<https://himok.files.wordpress.com/2009/06/haraway.pdf>)
6. Kérchy Anna: *A nő nyelvet ölt. A feminista narratológia dilemmái és a korporeális narratológia lehetőségei*. In: Szabó Erzsébet (szerk.): *Új elméletek a narratológiában*. Grimm Kiadó, Szeged, 2010, 43–96.
7. Peter Sloterdijk, Az emberpark szabályai. Válasz Heidegger humanizmus-levelére. *Jelenkor*, 2000/10, 1039–1040. (<http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/4329/az-emberpark-szabalyai>)
- Széplaky Gerda: *Sötét és néma. Filozófiai esszék – irodalomról, filmről, képzőművészetről*. L'Harmattan, Bp. 2019.
8. Bruno Latour: *Sohasem voltunk modernek. Szimmetrikus antropológiai tanulmány*. Osiris, 1999.
9. Michel Foucault: Utópikus test. *Tiszatáj Online*, 2014. 03. 22. (<http://tiszatajonline.hu/?p=50038>)
- Giorgio Agamben: A megdicsőült test. *Híd*, 2011/8-9. (http://epa.oszk.hu/01000/01014/00084/pdf/EPA01014_hid_2011_08-09_124-133.pdf)
10. Jacques Derrida: *Az idegen kérdése: az idegentől jött. Negyedik előadás*. ford. Boros János és Orbán Jolán. In: Biczó Gábor (szerk.): *Az Idegen. Variációk Simmelről Derridáig*, Csokonai, Debrecen, 2004.

11. Ullmann Tamás: <i>Túl a jelentésen. Sematizmus és intencionalitás</i> 2. L'Harmattan, Bp., 2019.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés, munkamódszerek megbeszélése	Megbeszélés, interaktív eljárások, műértelmezés	
2. Biblia és természet <i>Szent Biblia.</i> (Károli Gáspár ford.). Magyar Bibliatársulat, Bp., 1999. (Mózes öt könyve) (https://mek.oszk.hu/00100/00161/html/) Lynn White Jr: <i>Ökológiai válságunk történeti gyökerei.</i> In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény.</i> L'Harmattan, Budapest, 2005, 167–177. David N. Livingstone: <i>Ökológiai válságunk történeti gyökerei: újraértékelés.</i> In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény.</i> L'Harmattan, Budapest, 2005, 178–200. Jeanne Kay: <i>Az Ószövetség természetfelfogása.</i> In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény.</i> L'Harmattan, Budapest, 2005, 201–218.	Idem	
3. Arab ökológiai mese a 10. századból <i>A Tisztaság Testvérei: Az állatok és az emberek pere a dzsinnek királya előtt. Arab ökológiai mese a 10. századból.</i> Corvina, Bp., 2010. J. Baird Callicott: <i>Állatfelszabadítás és környezeti etika: újra együtt.</i> In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény.</i> L'Harmattan, Budapest, 2005, 153–164. Mark Sagoff: <i>Állatfelszabadítás és környezeti etika: rossz házasság, gyors válás.</i> In Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): <i>Környezet és etika. Szöveggyűjtemény.</i> L'Harmattan, Budapest, 2005, 142–152.	Idem	
4. Ember-állat viszonyok <i>A dzsungel</i> könyvében Rudyard Kipling: <i>A dzsungel könyve.</i> Helikon, Bp., 2016. Nina Martyris: <i>The Laws of the Jungle.</i> Rudyard Kipling populated Mowgli's world with political opinions and metaphorical monkeys. <i>Lapham's Quarterly</i> , May/2018. May Jopi Nyman: <i>Re-Reading Rudyard Kipling's 'English' Heroism: Narrating Nation in The Jungle Book.</i> <i>Orbis Litterarum</i> , 2001:56, 205–220.	Idem	

5. Ember-állat átváltozás: Kafka Franz Kafka: <i>Az átváltozás</i> . In Uő: <i>Elbeszélések</i> . Kriterion, Bukarest, 1978, 66–115. Gilles Deleuze – Félix Guattari: <i>Kafka. A kisebbségi irodalomért</i> . Qadmon, Bp., 2009.	Idem	
6. Ember-állat átváltozás: William Gas William Gass: <i>Rovarok rendje</i> . In Bart István (szerk.): <i>Entrópia. Mai amerikai elbeszélők</i> . Európa, Bp., 1981, 175–183. Ariel Salleh: Ökofeminizmus. <i>Fordulat</i> 25. (http://fordulat.net/?q=huszonotodik)	Idem	
7. Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus <i>Extradaesia</i> . Typotex, Bp. 2019. David Roden: Humanizmus, transzhumanizmus és poszthumanizmus. <i>Helikon Irodalomtudományi Szemle</i> , 2018/4, 405–434.	Idem	
8. A poszthumanizmus változatai Nemes Z. Márió: <i>A hercegprímás elsírja magát</i> . Libri, 2014. Horváth Márk, Lovász Ádám, Nemes Z. Márió: <i>A poszthumanizmus változatai. Ember, embertelen és ember utáni</i> . Prae, Bp, 2019.	Idem	
9. Kapitalocén J. M. Coetzee: <i>Elizabeth Costello</i> . Art Nouveau, Pécs, 2003. Szigeti Attila: Kapitalocén – avagy mibe kerül az olcsó természet? <i>Fordulat</i> 25. (http://fordulat.net/?q=huszonotodik) Marosán Bence Péter: Marxizmus és ökológia. Lehetséges kapcsolódási pontok a marxi elmélet és a mélyökológia között. <i>Korunk</i> , 2018/1. 38–48 (http://epa.oszk.hu/00400/00458/00638/pdf/EPA00458_korunk-01-2018_039-048.pdf)	Idem	
10. Állatok a gyermekirodalomban	Idem	

Állatok a gyermekirodalomban (Kányádi Sándor, Tandori Dezső, László Noémi, Tamkó Sirató Károly, Weöres Sándor, Csukás István, Nemes Nagy Ágnes gyermekversei) Kisvakond és az ökokritika 1–3., <i>Prae</i> , 2009. (https://www.prae.hu/index.php?route=article/article&aid=1734 , https://www.prae.hu/article/1736-kisvakond-az-anarchista/ https://www.prae.hu/article/1735-kisvakond-barkacsol/)		
11. Állati ágencia Selyem Zsuzsa: <i>Az első világvége, amit együtt töltöttünk</i> . Jelenkor, Bp., 2020.	Idem	
12. Összegzés	Idem	
Bibliográfia		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Kollokvium	50%
	A megadott vizsgafeladatra koncentrálás		
	Az érvelés logikája		
10.5 Szeminárium	Aktív bekapcsolódás a szemináriumon sorra kerülő szövegek megbeszélésébe	Szemináriumi munka pontozása	50%
	Kötelező szövegek elolvasása		
	Szemináriumi vitaindító vállalása		
10.6 A teljesítmény minimum követelményei			

- A kötelező szakirodalom elolvasása
- Az alapfogalmak helyes értelmezése
- Jelenlét a szemináriumon (2 hiányzás megengedett)
- Szemináriumi vitaindító tartása

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Előadás felelőse:

Kitöltés időpontja:
2025.01.26.

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 30.

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása